

PATVIRTINTA

Lietuvos inžinerijos kolegijos direktoriaus

2024 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. V1-194

STUDENTŲ DIRBANČIŲ STATYBINIŲ MEDŽIAGŲ LABORATORIJOJE, SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 12

I. BENDROJI DALIS

1.1. Dirbti su elektros įranga, medžiagų kaitinimo prietaisais ir medžiagų atsparumo nustatymo įrengimais gali ne jaunesnis kaip 18 metų asmenys, turintys elektrotechninių ir mechanikos dalykų teorinių žinių, išklausę saugos ir sveikatos instruktažą darbo vietoje ir prižiūrimi dėstytojo - darbų vadovo.

1.2. Studentas privalo:

1.2.1. pagal galimybes bei turimas žinias imtis priemonių išvengti traumų, odos nudegimų, avarinių situacijų, kurios gali kelti pavojų jo ir kitų asmenų saugai ir sveikatai;

1.2.2. išklausyti instruktažą ir pasirašyti žurnale;

1.2.3. atsisakyti dirbti, kai studento įsitikinimu kyla pavojus sveikatai ir gyvybei, apie tai pranešant dėstytojui-darbų vadovui arba darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistui;

1.2.4. nedelsiant pranešti dėstytojui-darbų vadovui, laboratorijos vedėjui arba darbuotojų saugos specialistui apie darbo metu gautas traumas, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus;

1.2.5. darbo priemones naudoti pagal jų dokumentuose (pasuose), nurodytus reikalavimus;

1.2.6. darbo metu pastebėjus bet kokius aparatūros, ar prietaisų gedimus atjungti maitinimo įtampą ir nedelsiant informuoti dėstytoją-darbų vadovą;

1.2.7. žinoti, kur darbo vietoje yra gaisro gesinimo priemonės, mokėti jomis naudotis, vengti veiksmų, galinčių sukelti gaisrą;

1.2.8. laikytis asmens higienos reikalavimų, rankas plauti tik tam skirtomis priemonėmis.

1.3. Studentas, nesilaikantis šios instrukcijos reikalavimų, gali būti nušalintas nuo darbo ir jam gali būti taikomos drausminės nuobaudos. Nelaimingi atsitikimai, įvykę ugdymo procese, tiriami LR švietimo ir mokslo ministerijos nustatyta tvarka.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI IR SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

2. Pavojingi, kenksmingi ir kiti rizikos veiksniai, galintys pasireikšti studento darbo vietoje, yra tokie:

2.1. elektros srovė (prisilietimas prie įrenginių neizoliuotų srovinių dalių, neizoliuotų elektros laidų, įtampos atsiradimas įrenginių korpuse, statinio elektros krūvio susikaupimas, patekimas į nuotėkio srovės (žingsnio įtampos) zoną;

2.3. veikiantis įrenginys, mechanizmas (be saugos gaubtų, judamos jų dalys), netvarkingi įrankiai, laikikliai su neizoliuotomis rankenomis arba kitos rankinės darbo priemonės, kurios neatitinka saugos reikalavimų;

2.4. netinkamas darbo vietos apšvietimas;

2.5. žmogaus griuvimas dėl slidumos arba kliuvinio;

2.6. aštrus daiktai;

2.7. fizinė perkrova;

2.8. cheminis oro užterštumas;

2.9. rizika nudeginti odą;

- 2.10.dulkėtumas;
- 2.11.darbo vieta, neatitinkanti norminių aktų reikalavimų, netvarkingos darbo priemonės.
- 2.12.Studentų saugai nuo pavojingų terminų ir cheminių nudegimų, elektros srovės, statinės elektros, elektromagnetinių laukų, elektros lanko ir pan. naudojamos tokios priemonės:
 - 2.12.1.elektros, terminų ir mechaninių įrenginių aptvarai, saugos apdangalai ir gaubtai;
 - 2.12.2.elektros įrenginių srovinių dalių papildoma sustiprinta izoliacija;
 - 2.12.3.elektros įrenginių srovei laidžių korpusų įnulinimas;
 - 2.12.4.pažeminta įtampa;
 - 2.12.5.signalinės spalvos ir apsaugos nuo elektros ir terminų nudegimų ženklai bei plakatai;
 - 2.12.6.garsinė ir vizualinė signalizacija;
 - 2.12.7.apsaugos priemonės (priejuostės, pirštinės, guminiai kilimėliai, įrankiai su izoliuotomis rankenomis ir kt.);
- 2.13. dirbant su lakiomis cheminėmis medžiagomis privalu įjungti ventiliaciją.
- 2.14.Studentų darbo vietoje bendras triukšmo lygis neturi viršyti 80 dBA, oro užterštumas cheminėmis medžiagomis ir dulkėmis – higienos normose nurodytų dydžių.

III. STUDENTO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

- 3.1.Prieš pradėdamas dirbti, studentas privalo apsirengti darbo drabužiais;
- 3.2.susipažinti su praktinio darbo užduotimi;
- 3.3.gauti iš dėstytojo-darbo vadovo nurodymą, prie kurio stendo, įrengimo, ar kurioje vietoje bus dirbama;
- 3.4.žinoti kuriais komutaciniais aparatais išjungiama įtampą darbo vietoje ir visoje laboratorijoje;
- 3.5.gauti iš darbų vadovo nurodymus, kokiomis mašinomis, mechanizmais, įrenginiais, aparatais ir prietaisais reikia naudotis;
- 3.6. atlikti šio inventoriaus išorinį apžiūrėjimą ir įsitikinti, ar jis tinka darbui;
- 3.7.vizualiai įsitikinti, ar tvarkingi jungiamieji laidai, šakutės, šakučių lizdai ir pan.;
- 3.8.įsitikinti, ar tvarkinga, neužkrauta, pakankamai apšviesta darbo vieta.

IV. STUDENTO VEIKSMAI DARBO METU

- 4.1. Darbo metu studentas privalo:
 - 4.1.1. nepalikti be priežiūros šildymo ir kitų veikiančių prietaisų;
 - 4.1.2.prieš jungiant kaitinimo prietaisą įsitikinti, kad jo naudojimas būtų saugus ir patikimas;
 - 4.1.3.su el. prietaisais ir įrengimais elgtis tvarkingai, jų negadinti;
- 4.4.krosnelių indai ir kiti kaitinimui skirti daiktai turi būti imami su specialiomis replėmis, ar kitomis saugos priemonėmis;
- 4.5.jungiamieji laidai turi būti nesužaloti ir patikimai prijungti prie gnybtų. Jie turi būti išdėstyti taip, kad jų atsitiktinai nebūtų galima nutraukti ir jie netrukdytų darbui;
- 4.6. prieš atliekant darbą, susipažinti su laboratorinio darbo aprašymu;
- 4.7. Studentui griežtai draudžiama:
 - 4.7.1.įjungti įtampą, kol įrengimas neparuoštas darbui;
 - 4.7.2.liesti gnybtus bei kitus prietaiso elementus, turinčius aukštą temperatūrą, ar galinčius turėti įtampą;
 - 4.7.3.dirbant su elektros prietaisais viršijant leistinas apkrovas;
 - 4.7.4.remtis į dirbančius prietaisus ar aparatus ir juos perstatinėti.;

4.7.5. liesti laboratorijoje esančius aparatus bei prietaisus, nesusijusius su dirbamu laboratoriniu darbu, sukinėti jų rankenėles ar gnybtus;

4.8.6. dirbti su elektros įrenginiais, kuriems nuimti apsauginiai skydeliai, dangčiai, išjungtos apsauginės blokuotės.

V. STUDENTO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

5.1. Nutrūkus elektros srovės tiekimui, sugedus prietaisui ir per darbo pertraukas, elektros prietaisus reikia išjungti iš elektros tinklo.

5.2. Darbus su elektros įranga, ar kitais prietaisais reikia nedelsiant nutraukti, jeigu:

5.2.1. sulūžo šakutė, šakutės lizdas, ar buvo pažeista kabelio izoliacija;

5.2.2. sugedo jungiklis;

5.2.3. jaučiamas elektros srovės poveikis (kad ir silpnas).

5.2.4. iš reduktoriaus ar vėdinimo kanalų pradėjo tekėti tepalas;

5.2.5. pasirodė dūmai ir jaučiamas kvapas panašus į izoliacijos degimą;

5.2.6. pasigirdo triukšmas, bildesys ar padidėjo vibracija;

5.2.7. lūžo ar įtrūko korpuso detalės, rankena ar saugos gaubtas;

5.3. Visais atvejais, kai pažeidžiami elektros įrenginiai ar laidai (esant perkrovai ir trumpajam jungimui, atsiradus korpuse įtampai, užsidegus izoliacijai arba atsiradus specifiniam dūmų kvapui ir pan.), reikia nedelsiant išjungti įtampą, nutraukti darbą ir pranešti dėstytojui-darbų vadovui.

5.4. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nukentėjusiajam suteikti pirmąją medicinos pagalbą, prireikus iškviesti gydytoją, išsaugoti nepakeistą įvykio vietą, jeigu tai negresia darbuotojų ar aplinkinių žmonių sveikatai ir gyvybei, apie įvykį pranešti padalinio vadovui.

5.5. Kilus gaisrui, nedelsiant iškviesti ugniagesius ir gesinti gaisro židinį turimomis gesinimo priemonėmis.

5.5. Elektros įrenginius gesinti tik atjungus nuo maitinimo šaltinio.

5.5. Atsiminti, kad gesinant gaisrą įrenginiuose su įtampa, negalima naudotis putų arba vandens gesintuvų.

5.6. Jeigu studentas pats yra veikiamas elektros srovės, jį privalo gelbėti aplinkiniai studentai, o jeigu jis pamatė elektros srovės traumuojamą žmogų, privalo kuo greičiau atpalaiduoti nukentėjusįjį nuo srovinių dalių:

5.6.1. atpalaiduoti nukentėjusį nuo srovinių dalių galima išjungiant įtampą, pasinaudojant sausu pagaliu, kitu sausu ir nepraleidžiančiu elektros srovės daiktu, atitraukus nukentėjusįjį už drabužių (jeigu drabužiai sausi). Tačiau reikia atsiminti, kad visais šiais atvejais teikiančiojo pagalbą gyvybei gresia pavojus papulti į elektros grandinę, todėl reikia būti atsargiam ir imtis atitinkamų saugos priemonių.

5.7. patekus į nuotėkio srovės (žingsnio įtampos) zoną, reikia mažais, šliaužiančiais žingsniukais, neatitraukus kojų nuo žemės, arba šuoliuojant ant vienos kojos pasitraukti į nepavojingą zoną.

VI. STUDENTŲ VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

6.1. Baigęs darbą, studentas privalo:

6.1.1. išjungti elektros įrangą iš elektros tinklo ir sutvarkyti darbo vietą;

6.1.2. patikrinti asmeninės apsaugos priemones, padėti į jų saugojimo vietą;

6.1.3. nunešti matavimo priemones, kitus aparatus, jungiamuosius kabelius į jiems saugoti skirtą vietą;

6.1.4. prireikus nusiplauti rankas šiltu vandeniu su muilu;

6.1.5. apie darbo metu iškilusius nesklandumus pranešti dėstytojui- darbų vadovui.
